

В.Г. Федоренко
Fedorenko, V.H.

Економіка інвестування та робочі місця в Україні

The Economy of Investment and Jobs in Ukraine

У статті розглянуто процеси розширеного відтворення через інвестиційні ресурси, які забезпечать економічне зростання та якісне оновлення основних фондів. Розглянуто проблематику існуючих методів розширення методологічного інструментарію для розробки розвитку промисловості.

Ключові слова: інструментарій, методологія, відтворення, фонди, стратегічне управління.

This article deals with the processes of expanded reproduction through investment resources that will provide growth and qualitative renewal of fixed assets. The author considered the problems regarding the existing techniques for expanding methodological tools for the development of industry.

Keywords: tools, methodology, reproduction, funds, strategic management.

Головним у суспільстві є розвиток промисловості, яка повинна базуватись на новітніх технологіях із урахуванням вимог часу, для чого потрібні капітальні вкладення. Одним із таких засобів є вкладення капіталів.

Інвестиційна діяльність виступала як відтворення основних фондів шляхом капітальних вкладень у народне господарство. У ринкових умовах інвестиціями є всі випадки майнових та інтелектуальних цінностей, які вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, внаслідок чого створюється прибуток або досягається соціальний ефект.

Аналізуючи розвиток економічної системи, виділяють три головні функції інвестицій у процесі відтворення. По-перше, інвестиційні ресурси забезпечують економічне зростання і якісне оновлення основних фондів на принципово новій, конкурентоспроможній основі як на рівні окремого підприємства, так і національної економіки в цілому. По-друге, за рахунок інвестиційних ресурсів здійснюються прогресивні структурні зміни у суспільному виробництві, які зачіпають найважливіші макроекономічні пропорції. По-третє, інвестиції реалізують досягнення науково-технічного прогресу і на цій основі сприяють підвищенню ефективності виробництва як на мікро-, так і на макрорівні. Серед цих функцій важливе місце займає оптимізація найважливішої макроеко-

номічної пропорції – співвідношення між нагромадженням і споживанням, від чого залежать темпи зростання виробництва, рівень споживання населення і ефективність суспільного відтворення.

Сучасна економічна ситуація в Україні зумовлює зміни у співвідношенні нагромадження і споживання, спрямовані на підвищення результативності господарювання всіх суб'єктів суспільного виробництва, інтенсифікацію процесу відтворення. Йдеться про те, щоб за допомогою економічних регуляторів у всіх суб'єктів господарювання нагромадження більш результативно впливало на зайнятість робочої сили, раціоналізувало попит, а фонд споживання, в свою чергу, все більше спрямовувався на розширення того виробництва, яке повніше покриватиме зростаючий попит. Підвищення попиту стимулює вкладення інвестицій, що у свою чергу сприяє зростанню вітчизняної економіки.

Досвід розвинутих країн свідчить, що на співвідношення нагромадження і споживання істотно впливає інтенсифікація розширеного відтворення, впровадження у цей процес інноваційної моделі розвитку. Необхідно знизити коефіцієнт нагромадження, оскільки для одержання одного відсотка приросту національного доходу можна буде зменшити норму виробничого нагромадження. Отже, першочерговим для української економіки є підвищення ефективності використання всіх елементів фінансового нагромадження, інвестиційних ресурсів на всіх стадіях їх кругообігу.

При розгляді проблеми розширеного відтворення в економічній літературі акцентується увага на процесі нагромадження як на головному чиннику забезпечення економічного та соціального ефектів. При цьому інвестиційний процес розглядається як складова частина процесу нагромадження. У макроекономічному аналізі проблем розширеного відтворення процес формування фондів нагромадження і споживання неможливо відривати

Федоренко Валентин Григорович, доктор економічних наук, професор, академік УАН, Інститут підготовки кадрів Державної служби зайнятості України (Київ).

Fedorenko, Valentyn Hryhorovych, Dr.S. (Econ.), Professor, Member of Ukrainian Academy of Sciences, Ukrainian State Employment Service Training Institute (Kyiv).

© Федоренко В.Г., 2015

© Fedorenko, V.H., 2015

від процесу формування інвестиційних ресурсів, пошуку коштів для інвестиційної діяльності як чинника розширеного відтворення та ліквідації диспропорцій у розвитку національної економіки. Аналіз показує, що відтворювальний процес обов'язково зумовлює збалансування інвестицій, нагромадження і споживання. Тому пошук подолання диспропорцій у розвитку економіки України повинен передбачати досягнення збалансованості найважливішої відтворювальної пропорції: інвестиційний фонд – фонд нагромадження – фонд споживання.

Макроекономічний аналіз показує, що важливе значення має розгляд функціональної структури валового внутрішнього продукту, а у ньому – та його частка, яка використовується для здійснення інвестування. Обґрунтовуючи ці дані, можна простежити взаємозв'язки, які складаються між динамікою інвестицій та валовим внутрішнім продуктом, а також структурою останнього.

У розвинутих країнах світу відносно високий рівень інвестування підтримується за рахунок значних інвестицій у докорінну реконструкцію виробництва і розвиток нових галузей економіки. В Україні цього не досягли.

Суттєву роль тут відіграє і економічна політика держави, яка за допомогою податкових важелів, а також прискореної амортизації стимулює фірми і компанії збільшувати інвестиції. В економічно розвинутих країнах світу 30–40% інвестицій здійснюється самою державою. За рахунок неї фінансуються інвестиції в галузі виробничої та соціальної інфраструктури, а в деяких країнах, окрім того, і в житлове будівництво. Це може слугувати загальним орієнтиром оптимізації інвестицій і структури валового внутрішнього продукту нашої країни.

Економічна реформа, розпочата в Україні, спрямована на подальший соціально-економічний розвиток держави, досягти якого можна на базі фінансово-економічної стабілізації, створення розвинутої системи ринків, у т.ч. ринку капіталів і ринку праці, забезпечення ефективної зайнятості населення. У сучасних умовах ринок праці – це найбільш складний і динамічний елемент ринкової економіки, де переплітаються інтереси працівників і роботодавців, віддзеркалюються всі соціально-економічні, політичні, демографічні й інші процеси, що відбуваються у суспільстві. Особливістю інвестиційної діяльності в Україні є і те, що вона відбувається за умов економічної кризи, зростання дефіциту фінансових ресурсів та цілої низки пов'язаних з цим соціально-економічних проблем. Окрім того, сама інвестиційна діяльність є одним із найбільш складних та ризикових видів фінансово-економічної діяльності. Її результати мають безпосередній вплив на ефективність соціально-економічних перетворень як на макроекономічному так і на мікроекономічному рівні господарювання.

Загальні правові, економічні та соціальні умови інвестиційної діяльності на території України регулюються Законом України “Про інвестиційну діяльність”, прийнятим у 1991 р. Згідно з цим документом до інвестицій відносять усі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності з метою одержання прибутку або досягнення соціального ефекту.

Сучасний етап інвестиційної діяльності має широкий спектр об'єктів упровадження, до яких належать:

кошти, цільові банківські вклади, паї, акції та інші цінні папери; рухоме і нерухоме майно (будинки, споруди, устаткування) та інші матеріальні цінності; майнові права, що випливають з авторського права й уміння, та інші інтелектуальні цінності; сукупність технологічних, технічних, комерційних та інших знань, що оформлені у вигляді технічної документації і виробничого уміння, необхідних для організації того чи іншого виду виробництва, але не запатентовані (ноу-хау); права користування землею, водою, ресурсами, будівлями, спорудами, оснащенням, а також інші майнові права та цінності.

Питання залучення інвестицій було і залишається актуальним для економіки України. Але держава не в змозі забезпечити надходження необхідного для зростання валового внутрішнього продукту обсягу коштів. Інвестиційний потенціал вітчизняного приватного сектора ще дуже низький для здійснення великих інвестиційних проектів. Це стосується як українських банків, так і інших фінансових організацій. На сьогодні більшість із них згодні фінансувати короткострокові проекти, вартість яких відносно невелика. Реально ж більшість українських підприємств вимагають корінної реконструкції і модернізації. Вартість таких інвестиційних проектів сягатиме десятків і сотень мільйонів доларів.

Зазначимо, що Міжнародна фінансова корпорація (IFC) у 2014 фінансовому році удвічі збільшила інвестиції в Україну – до 300 млн дол. США. Зазначимо, що у 2013 фінансовому році лише на підтримку аграрного сектора України IFC виділила майже 200 млн дол. США, а загальна сума інвестицій IFC в регіоні Європи та Центральної Азії за вказаний фінансовий рік досягла рекордної цифри – 4,5 млрд дол. США. Україна посідає третє місце серед країн – отримувачів інвестицій IFC в регіоні після Туреччини і Росії і 14 місце серед країн світу. За період з 2004 р. IFC інвестувала в Україну 2 млрд дол. США з власного рахунку і мобілізувала 760 млн дол. США за рахунок інших інвесторів.

Приватні інвестори, як внутрішні так і іноземні, вкладають кошти у галузі, продукція чи послуги яких є затребуваними на ринку та задля максимізації прибутку. В експорті капіталу сьогодні окрім максимізації прибутку з'явилися і такі мотиви, як утримання ринкових ніш, подолання митних бар'єрів, поліпшення позицій у міжнародному розподілі праці. Держава ж у першу чергу повинна здійснювати інвестиційну підтримку базових галузей та нових галузей на рівні, коли в них будуть зацікавлені приватні інвестори, стимулювати спрямовування прибутку компаній в інновації, акції перспективних галузей, цінні папери фінансово-кредитних установ для кредитування перспективних проектів. Для цього держава має застосовувати методи макроекономічного впливу на інтенсивність інвестування.

Таким чином, вихід України з кризи вимагає розробки і реалізації ефективної державної інвестиційної політики, необхідність якої обумовлена насамперед тим, що інвестиції і пов'язані з ними структурні зрушення в економіці відіграють ключову роль у формуванні макроекономічних пропорцій.

Сучасні умови ринкової трансформації економіки України диктують необхідність вивчення закономірностей нарощування інвестиційної активності після тривалої кризи. Відчутним є і національні особливості розвит-

ку інвестиційних процесів у просторовому і галузевому вимірах. Інвестиції вирішально впливають на формування перспективної макроекономічної структури країни, зміни у внутрішньому (регіональному й галузевому) та зовнішньому поділі праці, визначення відповідної ніші країни у світовій ринковій структурі. Макроекономічна структурна перебудова і реструктуризація підприємств на базі нововведень кардинально змінюють і структуру попиту на працю, стимулюють подальший розвиток ринку праці країни.

Разом з тим економічні реформи в Україні здійснюються досить повільно і непослідовно, поточне споживання конкурує з інвестиціями за обмежені ресурси. Тому, на наш погляд, важливим є врахування як теоретичних, так і практичних положень щодо забезпечення економічного зростання за рахунок інвестицій, а також вивчення відповідного досвіду інших країн. Інвестиції є невід'ємною частиною будь-якої економічної системи, їх аналіз важливий для прийняття рішень на всіх рівнях управління.

Висновки. У сучасних умовах головною ознакою української економіки є її трансформаційний характер, рух від одного стану до іншого на базі глибоких системних змін в економічній та політичній сферах. Основними

передумовами успішної ринкової трансформації економіки України є системність та послідовність змін, які включають: роздержавлення та приватизацію державної власності, формування ринково-конку rentного середовища, структурну перебудову економіки, пріоритетний розвиток ресурсозберігаючих та наукомістких виробництв, формування стабільної та ефективної грошової системи, реформування фінансово-кредитної сфери, створення ефективної та дієвої ринкової інфраструктури, введення системи соціального захисту й адаптації населення до умов ринку.

Необхідною умовою таких глибоких змін у господарському механізмі України є підвищення інвестиційної активності та ефективності використання інвестиційних ресурсів тому, що саме вони формують виробничий потенціал на новій науково-технічній основі і визначають конкурентні позиції країни.

Активізацію інвестиційної політики держави слід розглядати по цілому комплексу напрямів: структурно-інвестиційна політика держави, бюджетно-податкова, грошово-кредитна, амортизаційна політики та посилення інноваційної спрямованості інвестицій.

Усі ці рішення дають можливість створювати нові робочі місця, а також підвищувати ефективність праці.

Список використаних джерел

1. Федоренко В.Г. Управління інноваційним розвитком підприємства : монографія / В.Г. Федоренко. – К. : ТОВ "ДКС Центр", 2014.
2. Федоренко В.Г. Інвестиційно-інноваційний процес в Україні / В.Г. Федоренко // Економіка і держава. – 2014. – №3.
3. Федоренко В.Г. Фінансування інвестицій в корпоративному секторі економіки України / В.Г. Федоренко // Інвестиції : практика та досвід. – 2013. – №8.

Стаття надійшла 02.04.2015

УДК 331.102.344

В.Г. Щербак
Scherbak, V.H.

Розроблення моделі моніторингу попиту та пропозиції на ринку інтелектуальної праці

Development of the Model of Monitoring Supply and Demand in the Intellectual Labour Market

Щербак Валерія Геннадіївна, доктор економічних наук, професор, директор Науково-дослідного інституту економіки (Київ).

Scherbak Valeriia Hennadiivna, Dr.S. (Econ.), Professor, Director, State Research Institute of Economics (Kyiv).

© Щербак В.Г., 2015

© Scherbak, V.H., 2015

У статті запропоновано модель моніторингу попиту та пропозиції на ринку інтелектуальної праці, досліджена його структура.

Ключові слова: інтелектуальна праця, творчість, креативність, часоємність, імовірність.

This paper proposed a model for monitoring supply and demand in the Intellectual Labour Market, and it also investigated its structure.

Keywords: intellectual labour, creativity, time-consuming, probability.